

Uit of in de kast? That's the question!

KRIS DELCROIX EN RIET NACKOM

LGBTI+ op de onderwijswerkvloer

'Ik wil geen homoseksuele leraar/lerares.' In 2018 verklaarde 13,5% van de jongeren uit het Nederlandstalige secundair onderwijs zich akkoord met die uitspraak. Vijf jaar later was hun aantal gestegen tot 19%. Zo blijkt uit de resultaten van een enquête uit 2023 van het JOP (Jeugdonderzoeksplatform) bij 1500 leerlingen uit het vijfde en zesde jaar middelbaar (voornamelijk in grootstedelijke context) die bekendgemaakt werden in april 2025. Het zijn verontrustende resultaten die erop wijzen dat er in onderwijs nog werk aan de winkel is op het vlak van gender en LGBTI+. Om beter zicht te krijgen op LGBTI+ op de onderwijswerkvloer lanceerde COC in het najaar van 2025 vanuit de Commissie Diversiteit een enquête.

Opzet en aanpak

De enquête pretendeert geenszins een wetenschappelijke studie te zijn, hoogstens een thermometer om het LGBTI+-klimaat op de onderwijswerkvloer te meten. We probeerden zo veel mogelijk mensen te bereiken die in het Vlaamse onderwijs tewerkgesteld zijn of waren.

De enquête bestond uit een reeks meerkeuzevragen aangevuld met open vragen. Zo kregen we ook heel wat getuigenissen die de kwantitatieve gegevens verrijken met concrete voorbeelden.

De bevraging liep van oktober 2025 tot januari 2026 en werd via verschillende kanalen verspreid: *Brandpunt*, nieuwsbrief, sociale media, onze vakbondsafgevaardigden ...

Termen en definities

We verduidelijken eerst enkele termen:

- *genderidentiteit* is het innerlijke gevoel je man, vrouw, (afwisselend) beide of geen van beide te voelen. Het kan wel of niet overeenstemmen met je biologisch geslacht;
- *cis(gender)* ben je als het geslacht bij je geboorte overeenkomt met je genderidentiteit;
- *trans(gender)* ben je als je geboortegeslacht niet overeenkomt met je genderidentiteit;
- *genderexpressie* is de manier waarop je je genderidentiteit uitdrukt/toont (kledij ...);
- *seksuele oriëntatie* duidt aan tot welke personen je je (seksueel) aangetrokken voelt;
- *hetero(seksueel)* ben je als je je aangetrokken voelt tot iemand van het andere geslacht;
- *niet-hetero(seksueel)* ben je als je je niet (alleen) aangetrokken voelt tot iemand van het andere geslacht (homo, lesbisch, bi-, a- & panseksueel, queer ...).

Profiel van de respondenten

De respons was verrassend hoog: maar liefst 715 mensen vulden de enquête in!

690 respondenten (97%) definiëren zich als cisgender en 23 (3%) als niet-cisgender of onzeker.

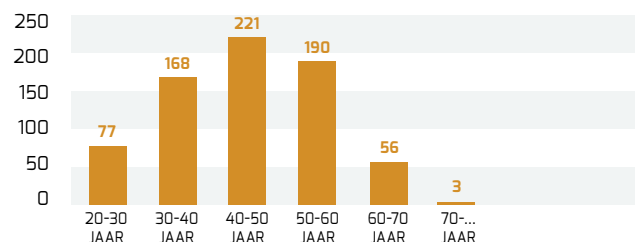
HOE ZOU JE JEZELF OMSCHRIJVEN?	
(Cis)Man	243
(Cis)Vrouw	447
Trans man	2
Trans vrouw	2
Non-binair	10
Intersekse	0
Genderfluïde	3
Andere	2
Onzeker	4
Hier antwoord ik liever niet op.	2
Totaal	715

508 mensen (71%) omschrijven zich als hetero en 204 (29%) als niet-hetero.

HOE OMSCHRIJF JE JE SEKSUELE ORIËNTATIE?	
Hetero(seksueel)	508
Homo(seksueel)/lesbisch	128
Bi(seksueel)	53
Aseksueel	6
Panseksueel	14
Andere	3
Hier antwoord ik liever niet op.	3
Totaal	715

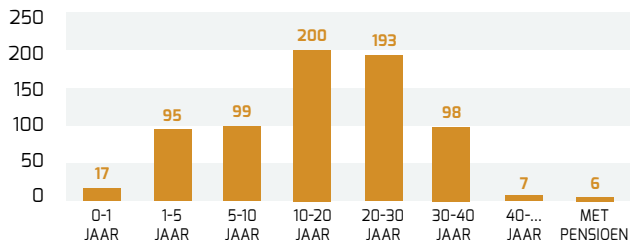
De deelnemers zijn gespreid over alle leeftijden van 20 jaar tot 70+.

Tot welke leeftijdscategorie behoor je?

Ook wat het hoogst behaalde diploma betreft, het aantal jaren anciënniteit in onderwijs en in de onderwijsinstelling zijn de deelnemers gespreid.

Hoeveel jaren werk je al in onderwijs?

De respondenten komen uit alle onderwijsnetten en -niveaus met evenwel een erg grote vertegenwoordiging vanuit het Katholiek Onderwijs Vlaanderen (539 respondenten, 75%) en het gewoon secundair onderwijs (523 respondenten, 73%). Ze oefenen heel verschillende functies uit, maar het grootste deel (605 respondenten, 85%) geeft les.

WELKE FUNCTIE(S) OEFEN JE MOMENTEEL UIT IN JE ONDERWIJSINSTELLING?

Ik geef les.	605
Ik behoor tot het directie-/coördinatieteam.	65
Ik behoor tot het ondersteunend personeel (administratief, ICT ...).	77
Ik behoor tot het opvoedend personeel.	26
Ik behoor tot het zorgteam.	30
Ik ben een leerondersteuner.	25
Ik behoor tot het medisch en paramedisch personeel.	10
Ik behoor tot het meester-, vak- en dienstpersoneel (MVD).	0
Andere	8

Openheid en veiligheid in je onderwijsinstelling

Sommige collega's zijn open over hun homoseksualiteit, maar anderen voelen zich misschien niet geroepen om hun genderidentiteit of seksuele oriëntatie te openbaren op school. Als een collega zich op de een of andere manier zou outen, dan lijkt tolereren of zelfs aanvaarden de standaardinstelling, maar het thema leeft niet actief in de leraarskamer.

In het tweede luik van de vragenlijst onderzochten we of collega's in hun onderwijsinstelling open zijn over hun genderidentiteit en seksuele oriëntatie, of ze zich daarover veilig voelen tegenover de verschillende betrokkenen, en vroegen we naar positieve en negatieve ervaringen.

OPENHEID OVER GENDERIDENTITEIT

We stellen vast dat er in het algemeen een grote openheid is over genderidentiteit, maar er zijn wel duidelijke verschillen. De openheid is het grootst tegenover collega's (94%), iets minder tegenover directieleden (79%), daalt verder tegenover leerlingen (74%) en schoolbestuur (70%) en is opvallend het laagst tegenover ouders (60%). 6% van de respondenten is er tegenover niemand in de onderwijsinstelling open over.

Die tendens geldt zowel voor de groep die zichzelf definieert als cisgender als voor de niet-cisgender, maar is voor die laatste groep meer uitgesproken. Terwijl 52% van de niet-cisgender aangeeft open te zijn tegenover collega's, is slechts 22% open tegenover ouders (van de cisgender is 62% open tegenover ouders). Amper 4% van de cisgender is helemaal niet open over hun genderidentiteit, bij de niet-cisgender 48%.

Ben je in je onderwijsinstelling open over je genderidentiteit? (Kan/mag je jezelf zijn op gebied van genderidentiteit?)	Alle respondenten (totaal: 715)	Cisgender (totaal: 690)	Niet-cisgender (totaal: 23)
Ik ben hier open over tegenover (enkele/alle) collega's.	671	659	12
Ik ben hier open over tegenover (enkele/alle) directieleden.	565	558	7
Ik ben hier open over tegenover het (school)bestuur.	502	495	7
Ik ben hier open over tegenover (enkele/alle) leerlingen.	529	521	8
Ik ben hier open over tegenover (enkele/alle) ouders.	432	427	5
Ik ben hier niet open over.	41	30	11

OPENHEID OVER SEKSUELE ORIËNTATIE

Ik probeer mijn seksuele voorkeur zoveel mogelijk op de achtergrond te houden. Ik durf vaak pas op het einde van het schooljaar uit de kast te komen (...) puur omdat de meeste leerlingen een vooroordeel hebben. Als ze mij kennen (...), kunnen ze dat soms beter plaatsen. In sommige richtingen probeer ik mijn voorkeur nooit te uiten, omdat de haat zodanig groot is.

De respondenten geven vaker aan open te zijn over hun seksuele oriëntatie tegenover collega's en directieleden dan tegenover leerlingen en bestuur. Zowel de hetero- als de niet-hetero-respondenten zijn het minst open tegenover ouders, al zijn de resultaten bij de tweede groep weer veel scherper: 6% van de hetero-respondenten is helemaal niet open, tegenover 17% van de niet-hetero-respondenten. Slechts een kwart van de niet-hetero-groep is open tegenover de ouders, van de hetero-groep is dat 59%.

Ik heb al van verschillende leerlingen gehoord dat zij tegen de LGBTI+-gemeenschap zijn. Ze doen ook regelmatig homofobe uitspraken. (...) Daarom hou ik mijn geaardheid geheim. Ik vrees dat mijn job anders moeilijker zal worden omdat ze mij niet meer zouden respecteren.

Ik heb zelfs ooit gelogen als lesbische vrouw toen de leerlingen me vroegen: "Heb je een man/ vriend?" Mijn gelogen antwoord: "Ja." Dit als zelfbescherming.

Ben je in je onderwijsinstelling open over je seksuele oriëntatie? (Kan/mag je jezelf zijn op gebied van seksuele oriëntatie?)	Alle respondenten (totaal: 715)	Hetero (totaal: 508)	Niet-hetero (totaal: 204)
Ik ben hier open over tegenover (enkele/alle) collega's.	646	479	167
Ik ben hier open over tegenover (enkele/alle) directieleden.	543	400	143
Ik ben hier open over tegenover het (school)bestuur.	431	338	93
Ik ben hier open over tegenover (enkele/alle) leerlingen.	642	368	94
Ik ben hier open over tegenover (enkele/alle) ouders.	352	299	53
Ik ben hier niet open over.	63	28	35

'UIT DE KAST KOMEN'

Collega's geven aan dat 'uit de kast komen' (zowel inzake genderidentiteit als seksuele oriëntatie) vaak een terugkerend proces is bij elke nieuwe klas, elk nieuw oudercontact ... Het continu inschatten van situaties is zwaar.

Elke dag is opnieuw kiezen om uit de kast te komen of erin te blijven. Hoe gaan de leerlingen reageren? Welke klas kan ik wel of niet vertrouwen? (...) Het voelt een beetje als een never ending story van uit de kast komen maar de leerlingen die wel positief reageren, geven mij dubbel zoveel steun.

Het leidt dus soms ook tot een positief effect:

De negatieve reacties wegen niet op tegen de positieve impact die je kan hebben op een leerling die zich in jou herkent, die thuis geen begrip ervaart en dat begrip van jou kan krijgen.

GEVOEL VAN VEILIGHEID

Ik zou angstig zijn voor mijn klasmanagement en de houding en reacties en pesterijen van leerlingen en ik zou op straat bang zijn voor mijn veiligheid.

Hetzelfde beeld keert terug: respondenten voelen zich grotendeels veilig bij collega's en directie, minder vaak bij leerlingen en bestuur en het minst bij ouders. Ook hier zijn de resultaten voor de groepen niet-hetero niet-cisgender zorgwekkend:

Voel je je met jouw genderidentiteit of seksuele oriëntatie veilig in je onderwijsinstelling?	Alle respondenten (totaal: 715)	Cisgender (totaal: 690)	Niet-cisgender (totaal: 23)	Hetero (totaal: 508)	Niet-hetero (totaal: 204)
Ik voel me veilig tegenover (enkele/alle) collega's.	681 (95%)	666 (97%)	15 (65%)	501 (99%)	180 (88%)
Ik voel me veilig tegenover (enkele/alle) directieleden.	595 (83%)	586 (85%)	9 (39%)	439 (86%)	155 (76%)
Ik voel me veilig tegenover het (school)bestuur.	528 (74%)	522 (76%)	6 (26%)	410 (81%)	116 (57%)
Ik voel me veilig tegenover (enkele/alle) leerlingen.	492 (69%)	488 (71%)	4 (17%)	419 (82%)	73 (36%)
Ik voel me veilig tegenover (enkele/alle) ouders.	421 (59%)	417 (60%)	4 (17%)	372 (73%)	49 (24%)
Ik voel me niet veilig.	36 (5%)	27 (4%)	9 (39%)	10 (2%)	26 (13%)

Positieve en negatieve ervaringen

ROLMODEL

Meerdere respondenten uit de LGBTI+-gemeenschap rapporteren positieve ervaringen in verband met hun genderidentiteit, seksuele oriëntatie of genderexpressie op de onderwijswerkvloer. Bijna de helft van hen geeft bijvoorbeeld aan een positief rolmodel te kunnen zijn voor leerlingen, collega's of directie.

Heb je in je onderwijsinstelling al te maken gehad met volgende positieve voorvallen i.v.m. je genderidentiteit – genderexpressie – seksuele oriëntatie?	
Bij mijn outing ben ik warm onthaald.	71
Ik heb na mijn outing al eens te horen gekregen 'Ik ben blij dat je je geout hebt, dat heeft ook voor mij de weg geopend'.	21
Ik heb van mijn school de kans gekregen als ervaringsdeskundige op te treden (bijv. op een pedagogische studiedag, diversiteitsdag, ouderavond, vertrouwensgesprek...).	21
Ik voel dat ik een positief rolmodel kan zijn voor de leerlingen/collega's/directie/...	83
Totaal aantal LGBTI+-personen	170

KANKERHOMO

Er zijn helaas ook andere verhalen. Meer dan een kwart van de alle respondenten geeft aan dat ze al eens getuige zijn geweest van een negatief voorval. Heel wat respondenten uit de LGBTI+-gemeenschap melden dat ze al zelf slachtoffer zijn geweest. Meer dan de helft (52%) kreeg al negatieve opmerkingen of verwijten, 28% werd slachtoffer van gemene geruchten, roddels of leugens, 12% werd al eens seksueel lastiggevallen en 4% fysiek.

- *Toen ik mij voor het eerst uitte, vond een aantal collega's het schandelijk dat ik nog mocht lesgeven.*
- *Ik merk dat de houding van leerlingen de laatste jaren sterk veranderd is. Tijdens mijn lessen over seksuele geaardheid is er nu veel meer weerstand, maar tot nu toe zijn de meeste leerlingen nog wel respectvol tegen mij. Iets wat me raakt: hele klassen weigeren tijdens klasuitstappen over een regenboogzebrapad te stappen.*

Heb je in je onderwijsinstelling al te maken gehad met volgende negatieve voorvallen i.v.m. je genderidentiteit – genderexpressie – seksuele oriëntatie?	
Ik heb al negatieve opmerkingen/verwijten gekregen.	88
Ik ben al het slachtoffer geweest van gemene geruchten/roddels/leugens.	47
Ik ben op sociale media al het slachtoffer geworden van pesterijen en/of intimidatie.	16
Ik ben al uitgesloten geweest (bijv. om deel te nemen aan activiteiten, om mee iets te gaan drinken na schooltijd...).	8
Ik ben al seksueel lastiggevallen (opmerkingen/aanrakingen).	20
Ik ben al fysiek lastiggevallen.	7
Totaal aantal LGBTI+-personen	170

Sommige voorvallen zijn ronduit schrijnend.

- *Ik heb van een leerling ooit een Smartschoolbericht gekregen met als enige tekst 'kankerhomo' omdat ik vroeg naar een taak die nog niet ingediend was.*

REAGEREN EN HET GESPREK AANGAAN HEBBEN EFFECT!

Heel wat scholen laten dergelijke incidenten niet blauwblauw.

- *Daar is door de collega's en de directie goed op gereageerd en na een herstelgesprek met de leerling in kwestie is dat ook allemaal uitgeklaard.*
- *Een collega werd uitgemaakt op de speelplaats door een leerling. De directie heeft meteen actie ondernomen, de leerling moest meteen bij de directie komen.*

Welk gevolg er aan incidenten gegeven wordt, is belangrijk. 78% van alle respondenten weet bij wie ze dergelijke voorvallen kunnen melden. Wie een voorval meldt, doet dat vooral bij een collega, de vertrouwenspersoon of de directie. Soms spreekt men het Comité Arbeidswelzijn aan of de vakbondsafgevaardigde. Slechts in enkele gevallen klopt men aan bij een ander (extern) meldpunt of de vakbond.

Men heeft de indruk dat een melding doorgaans ernstig wordt genomen en dat men ermee aan de slag gaat. Zo lijken herstelgesprekken geregeld tot een positief resultaat te leiden.

Wie een negatief voorval niet meldt, weet meestal niet bij wie het te melden of denkt dat er toch niets mee zal gedaan worden, maar soms is dat ook omdat men het niet erg of belangrijk vindt, escalatie wil vermijden, bang is of vreest toch niet gelooft te worden.

Woke gendergedoe?

De grote respons en de talrijke openhartige getuigenissen maken voor COC duidelijk dat het LGBTI+-thema leeft en emoties losweekt op de onderwijswerkvloer. Niet-hetero- en niet-cisgender-collega's blijken op veel goodwill, bondgenootschap en aanvaarding te kunnen rekenen, zeker bij hun collega's en directie.

De persoonlijke ervaringen lopen wel sterk uiteen. Van veel getuigenissen word je niet vrolijk. Niet-hetero- en niet-cisgender-collega's geven aan dat ze niet open (durven) zijn over hun genderidentiteit of seksuele oriëntatie en dat ze zich soms niet veilig voelen. Hoewel er ook positieve verhalen naar boven kwamen, overheersen de negatieve. Dat toont dat er nog flink wat werk aan de winkel is om ook voor niet-hetero's en niet-cisgenderen een veilig en warm werkklimaat te creëren. Die nood blijkt ook uit enkele scherpe, maar (jammer genoeg) herkenbare opmerkingen van respondenten die ook buiten onderwijsinstellingen te horen zijn:

- *Dit is zelfmoord van de menselijke natuur. Waanzin is één woord dat dit thema een beetje omschrijft.*
- *Laat kinderen eindelijk met rust over al dat woke gendergedoe. Haal dat van scholen weg! We maken meer en meer gewoon een zwakke generatie en mensen die verward zijn. Schapen, verwijfde jongens en mannen, vrouwen die geen vrouw meer zijn.*
- *Vooraf geen reclame maken. De jeugd is al gek genoeg.*

In een volgend artikel gaan we verder in op de mogelijke gevolgen van een voor sommigen onveilig schoolklimaat en op het belang van een degelijk diversiteitsbeleid. We geven ook het woord aan Çavaria voor meer duiding bij de resultaten van de enquête.